

Recompressietank AMC

Na een swingende nacht in Paradiso mocht ik me de volgende ochtend melden bij de afdeling hyperbare geneeskunde van het AMC. Ik had me opgegeven voor een 'recompressietankinformatieochtend' (jaja, 6x woordwaarde?) Weinig had me doen vermoeden dat ik zó veel zou opsteken van dit uitje!

Onze groep werd verwelkomd met een lekker kopje thee en/of koffie en koek. Bij binnenkomst was de tank niet te missen. Zo'n 7m50 lang en hoog genoeg om gewoon in te kunnen staan, zelfs voor de langsten onder ons! Bert was onze gastheer. Blij toe! Een man, tegen zijn pensioen aan maar met nog veel plezier in zijn vak en in het verspreiden van zijn kennis, met een aangename dosis humor. Nadat Bert zeker had gesteld dat echt iedereen voorzien was van iets lekkers stak hij zijn verhaal af. Ik kan niet, en zou toch niet, van voren af aan vertellen wat en wanneer hij precies dit of dat gezegd heeft. Dat eerste vanwege de eerste 6 woorden van regel 1, en dat tweede omdat je er dan zelf maar bij had moeten zijn. Jammer beste duikvrienden: een gemiste kans!

Wisten jullie bijvoorbeeld dat het de Nederlander Prof. Boerema (die ene die een metalen maag uitgevonden heeft, die als hij geen chirurg was geworden zeker marineman geworden zou zijn, die zijn sollicitanten niet uitzocht op C.V. maar op gepoetste schoenen en smetteloze boorden á la de marine) was, die ontdekt heeft hoe de tijd voor een hartoperatie te verlengen was? Bert stelde dat het probleem niet ligt in het opensnijden van een lichaam en het bewerken van het hart, terwijl het portret van de professor op De Tank en ons allen neerkeek. Het in leven houden van de patiënt was eerder het probleem. Goh. Het lichaam kan namelijk niet langer dan 3 minuten zonder zuurstof, en we weten allemaal dat het hart voor de verspreiding van zuurstof door het lichaam zorgt. Na het zien van schaatsers die onder het ijs beland waren, ogenschijnlijk dood leken maar toch leefden, ging er bij de beste Boerema een lichtje branden. Dit lichtje monde uit in een groot licht voor de medische wereld. Namelijk door het lichaam te onderkoelen, tot 28°C, waardoor de stofwisseling en daarmee de zuurstofbehoefte van het lichaam werd vertraagd, was het mogelijk het hart gedurende 7 á 8 minuten stil te leggen!

Maar dat kon beter.. Door middel van experimenten met varkens in de decompressietank van de Koninklijke Marine in Den Helder, kwam hij erachter dat, als je een patiënt onder druk met 100% zuurstof beademd zodat het hele lichaam doordrenkt word met zuurstof en iedere lichaamscel zijn eigen voorraadjie heeft, het mogelijk is het hart zelfs een kwartier stil te leggen!

Tussen 1960 en 1972 werden in de tank (die wij bezocht hebben in het AMC) open hartoperaties uitgevoerd.

Ergens voor 1972 werd de hart- en longmachine ontwikkeld en dus moest er een nieuw doel gevonden worden om het gebruik van de tank in stand te houden. En dus zocht één van Boerema's glimmende-schoenen-smetteloze-boord-sollicitant (die het zeker nooit zou gaan redden als chirurg volgens Boerema, maar te eigenwijs was om nog te stoppen) naarstig naar mogelijkheden. Een daarvan was het gebruik voor kinderen met hartafwijkingen (de hart-longmachine was niet ingesteld op (kleine)kinderen. De andere mogelijkheid vond hij in de bestrijding van anaërobe infecties. (huh, wat?) Dit zijn infecties die veroorzaakt worden door bacteriën die kunnen leven zonder of met heel weinig zuurstof. Een keer raden waar in ons lichaam zij van nature voorkomen.. juist: de darmen! De geniepige stinkscheetjes die ons allen hoogstwaarschijnlijk bekend zijn van ons lief of de hond zijn puur natuur en veroorzaakt door die anaërobe bacteriën en dus kunnen wij met recht zeggen: "Ik was het niet!"

Hoe dan ook, deze bacteriën veroorzaken o.a. koudvuur (gasangreen/loopgravenkoorts). Door de patiënten een aantal keer bloot te stellen aan zuurstof, hadden ze meer kans op overleven en was het niet altijd meer nodig iets te amputeren. (Je moet er wel snel bij zijn want koudvuur verspreid zich tot 15 cm² per uur. Een patiënt kan zonder behandeling binnen 24uur overlijden!) Tragische anekdote: Een man komt bij de dokter. "Dokter, ik heb me gespiest met een scherp en puntig voorwerp. Ik heb nu een gat in mijn lies. AuAu." Dokter: "Nou meneer, ik kan goed hechten dus komt u maar even. Laten we die wond lekker lucht(zuurstof)dicht inpakken!" U raad het reeds: de

anaërobe bacteriën vierden feest. De volgende ochtend (!) mocht de man pas terug komen bij de dokter.. De man heeft het uiteindelijk moeten stellen zonder been, van de heup af. Dus moeders, gooi weg die pleisters! Laat de wonden uwer kinderen bloeden. (of toch nie..?)

Bert wist ons nog een hoop andere dingen te vertellen over het hoe en wat met betrekking tot de tank, en ook in relatie tot het duiken. Hij vertelde over de wet van Henry (die wij allemaal kennen als duikers zijnde!) en over de verschillen tussen mannen en vrouwen, over bezoekjes aan de wallen met Italiaanse gasten en gekristalliseerde siliconenborsten.

Maar wat wij toch wel aan toe waren was een duikje. Zondag is duikdag voor velen onder ons, dus namen wij plaats in De Tank. De duikcomputers kregen een plaats in een teiltje water, wijzelf maakten het ons gemakkelijk in de aangename stoelen, anderen op het bed. De tank werd gesloten, met een grote lach van de man die toch zeker gevangenisbewaarder had willen worden als hij geen chirurg was geworden, en daar gingen wij 'kopje onder'. De temperatuur nam toe, de druk nam toe en de gekke gezichten namen toe. Lastig als je niet kunt klaren, maar het ziet er wel grappig uit. Gelukkig werden we in de gaten gehouden door middel van een camera en werd de druk gestopt tot we weer verder konden.

En daar zaten we dan onder druk op het droge met kleurrijke visjes op de ramen en een verdwaalde toerist (weer een gast) achter de ramen. Tijdens de afdaling was het heerlijk warm geworden, wat des te meer bleek toen we weer opstegen. Het geratel in de oren werd gecombineerd door een koude lucht die tot 14°C zakte. De deur ging weer open en wij waren (zijn) een ervaring rijker!

Natuurlijk werden buddynamen en een stempel van het AMC verzameld. Nog even Bert hartelijk bedanken voor zijn enthousiaste, soms zeer tot de verbeelding sprekende voordracht en op naar huis.

Suzanne Burggraaff